

Consiliul Superior al Magistraturii
Judecătoria Chișinău
(sediul BUIUCANI)

MD-2004, mun. Chișinău,
bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr. 200

The Supreme Council of Magistrates
Chișinău District Court
(Buiucani Office)

MD-2004, Chișinău,
200nd Ștefan cel Mare și Sfânt street

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
Mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu, 28
MD-2004

Prin prezenta Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani) vă expediază dosarul nr. 1-1737/2020, de acuzare a cet. Gonța Oleg în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) CP în baza încheierii din 23 octombrie 2020 prin care a fost ricată excepția de neconstituționalitate înaintată de apărătorul inculpatului, avocatul Malic Gheorghe, pentru controlul constituționalității prevederilor art. 351 alin. (6) Cod de procedură penală, în temeiul articolelor 4, 20, 23 și 54 din Constituția Republicii Moldova.

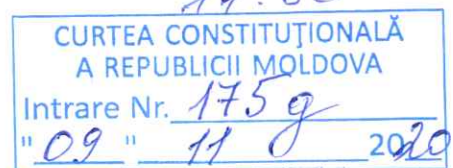
Anexă: dosarul penale nr. 1-1737/2020: vol. I – 250 file, vol. II – 240 file, vol. III – 252 file; v ol. IV - 258 file; vol. V 244 file; vol VI – 252 file; vol. VII – 248 file; vol. VIII - 249 file; vol. IX - 243 file; vol. X - 184 file.

Judecător
al Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani

Ex. M. Vasiliev
068384764

Aureliu Postică

164
"20" octombrie 2020

Curtea Constituțională a Republicii Moldova

SESIZARE

în baza art.135 alin. (l) lit. a) și g) din Constituție

I. AUTORUL SESIZĂRII:

1. Inculpatul, Oleg GONȚA

II. OBIECTUL SESIZĂRII:

Prezenta sesizare are ca obiect de examinare verificarea constituționalității, în sensul corespunderii cu articolele 4, 20, 23 și 54 din Constituția Republicii Moldova a prevederilor alin. (6) art. 351 din Codul de procedura penală al Republicii Moldova, nr. 122-XV din 14 martie 2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 248-251, art. 699), cu modificările ulterioare.

III. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI EXAMINATE DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

1.1. În fapt, în procedura judecatoriei Chisinau, sediul Buiucani se afla cauza penală nr. 2016790185 pornită la 15 august 2016, de învinuire a dlui Gonța Oleg, de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) din Codul penal, în cadrul căreia urmarirea penală a fost tergiversată pînă cînd la data de 24 iunie 2020, procurorul în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, dl Igor Demciucin, în regim de urgență a înaintat o învinuire generală, care nu conține rigorile legale și în aceeași zi a comunicat despre finisarea urmării penale.

1.2. După aceasta, în temeiul alin. (3) art. 293 Cod procedură penală, pentru a se lua cunoștință de dosarul (10 volume-n.m.), procurorul a întocmit un grafic, coordonat cu apărătorul, prin care a stabilit datele de 29 iunie și 06 iulie 2020 și numărul volumelor pentru studiere, însă ulterior, realmente, a acordat posibilitatea de a lua cunoștință doar cu o parte din materiale, doar la 29 iunie 2020, apoi venind la data de 06 iulie 2020, apărării i sa comunicat ca cauza ar fi fost deja trimisa în judecata, fără a se asigura dreptul la cunoștință cu materialele cauzei și fără a se înmîna o copie de pe rechizitoriu.

1.3. Deci, deși termenul pentru a se lua cunoștință de materialele urmăririi penale în principiu nu putea fi limitat, totuși procurorul de caz, dl Igor Demciucin, pe de o parte, nu a fixat procesual faptul că la data de 06 iulie 2020, așa cum era convenit dinainte, partea apărării, inculpatul și avocatul sau, dnii Olega Gonta și Victor Danilescu, s-au prezentat pentru a lua cunoștință cu materialele cauzei, însă nu li sa acordat o astfel de posibilitate, pe de alta, procurorul a depus un raport că chipurile partea apărării abuzează de cunștință cu materialele cauzei, ceea ce nu corespunde realității, dar chiar și dacă ar fi fost așa, oricum procurorul, mai întii în baza alin. (4) art. 293 Cod procedură penală, urma să fixeze prin ordonanță un alt grafic, pe care era indispensabil să-l pună în evidența părții apărării, referitor la modul și termenul acestei acțiuni, reieșind din volumul dosarului, însă nu era în drept să ne "pedeapsească" și să trimită abuziv cauza în instanța de judecată fără a se asigura posibilitatea reală, de a lua cunoștința cu toate materialele cauzei și fără a se înmîna o copie de pe rechizitoriu, mai cu seamă avocatului.

1.4. În așa mod, după noi, a fost încălcată procedura de sesizare a instanței de judecată, părții apărării ne fiind acordată posibilitatea de a lua cunoștință cu materialele cauzei, fiind afectat dreptul la un proces echitabil, dreptul de a lua cunoștință cu toate materialele cauzei penale, de a face cereri, de a invoca nulitatea a careva acte procedurale, de a expune o referință la rechizitoriu, anume la faza finisării urmării penale, și nu ulterior, aceasta deși în principiu, pentru o pretinsa limitare a acestor drepturi la aceasta etapă procesuală sunt importante o serie de condiții, care urmau a fi respectate.

1.5. În particular era necesar ca pretinsa limitare să fi fost **preavăzută de lege, să fi fost una proporțională** unui scop, concret din cele indicate expres de articolul 54 din Constituție, că exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute și cu respectarea **procedurii sau condițiilor**, stabilite de lege, și doar care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele majore, expres legale. În cazul nostru, pretinsa **cauză de utilitate publică** nu a existat, ne fiind respectată nici **procedura stabilită de lege**, "de finisare a urmăririi penală, astfel încît partea apărării să-i fi fost prezentate toate materialele cauzei penale", din contra a fost afectat dreptul și posibilitatea **de a invoca nulitatea actelor** procedurale și de a formula cereri, de a i se înmîna o copie a rechizitoriului, îngrădindu-se și dreptul părții apărării, proclamat de prevederile alin. (6) art. 296 Cod procedură penală, de a formula și a prezenta la timpul potrivit, adică pînă a **trimite cauza în instanță a Referinței la rechizitoriu, care trebuia să se anexeze la dosar.**

1.6. Este important că în sesiunea preliminară, aplicînd prevederile alin. (6) art. 351 ale Codului de procedura penală, instanța de fond, fără a pune în evidență și a aplica consecința nulităților procesuale și fără a acorda careva măsuri compensatorii, în detrimentul părții apărării, din oficiu a "reparat" acest abuz al părții acuzării, și a dispus înmînarea de către procuror, inculpatului a unei copii a rechizitoriului, deși **nu era un caz prevăzut** de alineatele (2) și (3) art. 297 Cod procedură penală, care în principiu permit trimiterea cauzei în judecată fără a se asigura dreptul invinuitului de a lua cunoștință de materialele cauzei și a primi rechizitoriul, **doar dacă acesta se abține de a se prezenta pentru a lua cunoștință de materialele cauzei și a primi rechizitoriul, și totuși și în acest caz, copia de pe rechizitoriu se înmînează, în mod obligatoriu, apărătorului invinuitului, căruia i se prezintă și materialele cauzei pentru a lua cunoștință de ele, ceea ce în speță, la fel era o omisiune a procurorului.**

1.7. Tot în sesiunea preliminară, deoarece au fost admise un sir de abateri procesuale, partea apărării a **depus o cerere** de încetare a procesului penal în sesiunea preliminară, prin urmare, pentru a soluționa problemele impuse de articolele 345-352 Cod procedura penală, inclusiv cererea privind încetarea procesului penal, instanța de fond **urmează să aplice și să dea răspuns părții apărării referitor** la critica normei legale contestate, astfel a **apărut necesitatea controlului prealabil a acestei norme procesuale sub aspectul corespunderii lor cu articolele 4, 20, 23 și 54 din Constituția Republicii Moldova.**

IV. EXPUNEREA PRETINSEI ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ADUSE ÎN SPRIGINUL ACESTOR AFIRMAȚII

2. Neconstituționalitatea prevederilor alin. (6) art. 351 din Codul de procedura penală, ca fiind contrare articolelor 4, 20, 23 și 54 din Constituția Republicii Moldova, se invocă dat fiind o normă *neclară și imprevizibilă*, care nu conține careva *garanții contra arbitrariului*, deopotrivă **provoacă posibilitatea și adesea grav afectează un sir de drepturi fundamentale**, garantate la faza finisării urmăririi penale de alin. (2) pct. 22) art. 66, alin. (1) pct. 4) și 10), alin. (2) pct. 3) art. 68, articolele 293-297 Cod procedură penală, art. 53 alin. (1) liter b) din Legea cu privire la avocatură.

2.1. Altfel spus, **imprecizia, lipsa de claritate și previzibilitate a textului** criticat permit artificii juridice prin **abuzul sau arbitrariul părții acuzării** la etapa finisării urmăririi penale și trimiterea cauzei în instanța de judecată, fără să acorde termen rezonabil și posibilitatea părții apărării de a lua cunoștință cu toate materialele cauzei, de a face cereri și contestații și a obține rezolvarea echitabilă și legală a acestora, de a invoca nulitatea a careva acte procedurale, de a primi o copie de pe rechizitoriu și a expune o referință la rechizitoriu, pentru a putea pregăti apărarea, anume la faza finisării urmăririi penale, și nu ulterior, astfel aceste prevederi legale *încalcă jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care obligă la asigurarea caracterului echitabil al procedurii penale, lăsînd statelor o marjă considerabilă de apreciere în ceea ce privește formalitățile procesuale, atît timp cît procesul în sine, ca întreg, asigură părților garanțiile procesuale prevăzute prin Convenție.*

2.2. În susținerea ipotezelor lansate trecem în evidență că finisarea urmăririi penale constituie o etapă importantă a procesului penal și în ansamblul său conține o procedură complexă de *sesizare a instanței*, care include exercitarea obligatorie a tuturor procedurilor, drepturilor și libertăților imperativ prevăzute la articolele 293-297 Cod procedură penală, care **principalial nu permit trimiterea în instanța**

163

de judecată a cauzei penale fără a asigura posibilitatea părții apărării de a avea acces real și efectiv și a lua rezultativ cunoștința, în prealabil, anume la faza finisării urmăririi penale, cu toate materialele cauzei penale etc, drepturi garantate de alin. (2) pct. 22) art. 66, alin. (1) pct. 4) și 10), alin. (2) pct. 3) art. 68 Cod procedură penală, art. 53 alin. (1) liter b) din Legea cu privire la avocatură, pentru că conceptual, contrariul generează sancțiunea nulității absolute a rechizitoriului și a tuturor actelor procedurale anterioare și ulterioare și denotă **poziția abuzivă a acuzării care fără exercitarea acestor imperative legale, totuși trimite cauza în instanța de judecată fără a respecta imperativele menționate, și nu ca excepție, doar cînd invinuitului se abține de a se prezenta pentru a lua cunoștința de materialele cauzei și a primi rechizitoriul, cu asigurarea acestor imperative, în mod obligatoriu, în raport cu apărătorul lui.**

2.3. La concret constatăm și invocăm că în speță, anume datorită "favorului" acordat de norma contestată, contrar prevederilor art. 293 Cod procedură penală, procurorul la finisarea urmăririi penale **nu a acordat posibilitatea părții apărării de a lua cunoștința de toate materialele cauzei penale, cusute, numerotate și indicate în bordirou.** La această fază procesuală importantă apărarea a fost privată de posibilitatea de a face cunoștința cu toate materialele cauzei, de a face copii, de a formula cereri motivate, de a invoca nulitatea mai multor acțiuni procedurale, de a contesta careva soluții în ordinea stabilită de lege. Contrar prevederilor alin. (5) art. 296 Cod procedură penală, invinuitului și apărătorului **nu li s-a înmănat la timpul potrivit, prevăzut de lege o copie de pe rechizitoriul.**

2.4. Referitor la obligația de a face cunoștință cu materialele cauzei penale, de a înmîna rechizitoriul doar la o anumită fază și într-o anumită consecutivitate, de a respecta desfășurarea procesului în strictă conformitate cu legea, menționăm că conform prevederilor alin. (1) punct. 24) și 25) art. 52 Cod procedură penală, în cadrul urmăririi penale (nu în cadrul judecării cauzei-n.m.), procurorul, trebuie să asigure posibilitatea de a lua cunoștință de materialele cauzei în condițiile prezentului cod, adică în condițiile stabilite de articolele 293, 296 și 297. Tot el, întocmește rechizitoriul în cauza penală, copia căruia o înmînează invinuitului, și apoi trimite cauza în instanța de judecată competentă.

2.5. Consecutiv, mai întîi se întocmește rechizitoriul, care evedet ca se coasa la dosar, apoi se anunța despre finisarea urmăririi penale, după care, se asigură posibilitatea părților de a lua cunoștință de materialele cauzei în condițiile legii procesuale, apoi, se întocmește rechizitoriul, o copie a căruia se înmînează invinuitului, și doar după aceasta cauza se trimite în instanța de judecată competentă. Or, toate aceste proceduri consecutive, fiind executate în ordinea legală, reprezintă ordinea de sesizare a instanței de judecată, fiind garantul legalității procesului penal.

2.6. Procedura de sesizare a instanței consta și în aceea, ca potrivit art. 293 Cod procedură penală, după verificarea de către procuror a materialelor cauzei și adoptarea uneia din soluțiile prevăzute în art. 291 (inclusiv după cea prevăzută la pct. 1) liter b), de întocmire prealabilă a rechizitoriului prin care dispune trimiterea cauzei în judecată), procurorul aduce la cunoștință invinuitului și apărătorului sau despre terminarea urmăririi penale, locul și termenul în care ei pot lua cunoștință de materialele urmăririi penale. După care, pentru a se lua cunoștință de toate materialele urmăririi penale, ele se prezintă cusute în dosar, numerotate și înscrise în borderou. Termenul pentru a se lua cunoștință de toate materialele urmăririi penale nu poate fi limitat, în speță fiind insuficient timp și condiții, or evedențiem șirul de omisiuni ale părții acuzării, care la finisarea urmăririi penale, ca și în cadrul acesteia grav a încălcat prevederile legale, drepturile și garanțiile inculpatului la apărare, implicit la un proces echitabil, fiind ignorate elementarele norme, reguli și garanții procesuale, în mod grav și ireparabil fiind încălcate prevederile legale care reglementează desfășurarea procesului penal și cele referitoare la procedura de sesizare a instanței, încălcări ce nu pot fi înlăturate decît prin anularea actelor respective, ceea ce în virtutea alineatelor (2) și (3) art. 251 Cod procedura penală atrage nulitatea acestor acte și proceduri.

2.7. Deci, în speță, cel mai grav și ireparabil este că apărarea a fost privată de o etapă importantă, de timp suficient și înlesniri necesare pentru a analiza invinuirea și pretensele materiale ale cauzei, pentru a putea pregăti apărarea, pentru a formula cereri noi în legătură cu urmărirea penală, și de a invoca nulitatea actelor procedurale, drepturi acordate de alin. (6) art. 293, alin. (4) art. 251 Cod procedură penală doar la terminarea urmăririi penale – cînd partea ia cunoștință de materialele dosarului, fapta care poate fi corectată doar prin anularea acestor acte. Respectiv, se impune a aminti că dacă nu a luat cunoștința cu materialele cauzei, avocatul nu poate asigura dreptul la apărare efectivă, fiind afectat cit dreptul la apărare, atît și principiul egalității armelor, garantate de art. 6 din

Conventia Europeana, manifestate prin posibilitatea dată părților de a-și expune cauza în fata organelor judiciare, fără a fi dezavantajate în fața părților adverse ori organelor de urmarire penală, dreptul de a se familiariza cu probele dosarului, dreptul de a combate susținerile și argumentele părților adverse, dar și înlesnirile necesare pregătirii apărării (concretizate prin timpul fizic ce trebuie acordat pregătirii apararii, comunicarea libera cu avocatul, accesul la dosar).

2.8. Prin urmare, **legalitatea limitării în dreptul la asistență juridică în timpul urmăririi penale** trebuie luată în considerare în lumina impactului general asupra dreptului la un proces echitabil (*cauza Pishchalnikov vs Rusia, nr. 7025/04*), or, la faza de urmărire penală **partea apărării dispune de mecanisme procesuale limitate** la administrarea probelor și la participarea activă și independentă a avocatului în probatoriu. Dreptul de a solicita efectuarea unor acțiuni procesuale suplimentare sau de a cere excluderea anumitor probe, invocarea nulității anumitor acțiuni procesuale, solicitarea încetării cauzei penale sau scoatere de sun învinuire, partea apărării **o poate folosi efectiv doar la etapa corespunzătoare a fazei urmăririi penale și anume luarea de cunoștință cu materiale cauzei penale.** Aceasta pentru că dreptul la apărare indiferent sub ce formă îmbracă se aplică întregii proceduri (*cauza Salduz vs Turcia, cererea nr. 36391/02, cauza Yevgeniy Petrenko vs Ucraina, cererea nr. 55749/08*). Apărarea efectivă și concretă în fazele inițiale ale procedurii penale constituie un element esențial a dreptului la un proces echitabil (*CEDO, cauza John Murra vs Regatul Unit, nr. 18731/91, 8 februarie 1996*). Orice excepție de la acest drept trebuie **delimitată în mod clar chiar și în cazul în care apar motive de constrângere, limitările nu trebuie să aducă atingere** drepturilor suspectului sau inculpatului.

2.9. În speță, privarea de dreptul de a face **cunoștință efectivă cu toate materialele cauzei penale care îl vizează, anume la faza finisarii urmăririi penale, a afectat în mod iremediabil** dreptul la apărare al inculpatului, încălcându-se astfel articolul 6 § 3) lit. (c) coroborat cu articolul 6 § 1) din Convenție și deoarece, în acest sens, apărarea **nu are pîrghii de a "lupta" cu partea opusă**, o eventuală confruntare apriori este defavorabilă, pentru că nu există o "egalitate de arme", anume din cauza ignorării prevederilor legale, implicit a garanțiilor contra abuzului, ca componente ale procesului echitabil. Anume din aceste considerente legea este **aft de severă și generează un șir de sancțiuni de nulitate**, pentru că drepturile **afectate nu mai pot fi reparabile și generează nulitatea** tuturor actelor procedurale, mai cu seamă pentru că nu putem "întoarce" timpul și procedura ireversibilă. Alte pîrghii contra abuzului, decît **consecințele nulității absolute, apărarea nu are, respectiv se solicită implicarea efectivă, activă și rezultativă a instanței, pentru a proteja drepturile lezate abuziv, implicit la această fază.**

2.10. **Toate acestea și pentru că mai multe Directive¹ ale Parlamentului European și ale Consiliului Uniunii Europene, impun că în cazul în care nu este asigurat inclusiv dreptul la informare în cadrul procedurilor penale, acuzatul nu are nici posibilitatea de a prezenta instanței propria versiune asupra faptelor, nici capacitatea de a înainta probe relevante.** Prin urmare, **acuzatul poate fi declarat vinovat** fără să fi avut ocazia de a ataca motivele condamnării sale, în astfel de situații, statele membre trebuie să instituie **un șir de măsuri reparatorii**, or, CtEDO a susținut în mod constant că **cea mai adecvată formă de reparație în cazul unei încălcări a dreptului la un proces echitabil** prevăzut la articolul 6 alineatul din convenție constă în **readucerea, în măsura posibilităților, prevazute de lege, a persoanelor suspectate sau acuzate în situația în care s-ar fi aflat dacă drepturile lor nu ar fi fost încălcate.** (*a se vedea cauzele Teteriny/Rusia (hotărârea din 30.6.2005, cererea nr. 11931/03, punctul 56), Jeličić/Bosnia și Herțegovina (hotărârea din 31.10.2006, cererea nr. 41183/02, punctul 53), Mehmet și Suna Yiğit/Turcia (hotărârea din 17.7.2007, cererea nr. 52658/99, punctul 47) și Salduz/Turcia, punctul 72).*

2.11. În acest sens invederam ca conceptul mentionat se aplică doar atunci cind legea prevede posibilitatea revenirii **în situația în care s-a aflat** (cel puțin la faza finisarii urmarii penale-n.m.) persoana acuzată (Gonta-n.m.) **dacă drepturile lui nu ar fi fost încălcate. În caz contrar, deoarece la nivel național, nu exista o procedura legală de "întoarcere" a timpului și procesului la faza prejudiciară, pentru a lua cunostintă de toate materialele cauzei și a realiza drepturile ireparabile, fără care nu este**

¹ DIRECTIVA 2012/13/UE, din 22 mai 2012 privind dreptul la informare în cadrul procedurilor penale, DIRECTIVA (UE) 2016/343, din 9 martie 2016 privind consolidarea anumitor aspecte ale prezumției de nevinovăție și a dreptului de a fi prezent la proces în cadrul procedurilor penale, DIRECTIVA (UE) 2016/1919, din 26 octombrie 2016, privind asistența juridică gratuită pentru persoanele suspectate și persoanele acuzate în cadrul procedurilor penale și pentru persoanele căutate în cadrul procedurilor privind mandatul european de arestare etc.

posibil a continua procesul penal, deoarece toate drepturile și garanțiile procesuale, nu mai pot fi recuperate și legea sub sancțiunea nulității, nu prevede o cale reversibilă, sau posibilitatea de a le repara, precum nu prevede posibilitatea de a reveni la faza precedentă, din care considerente, la soluționarea cauzei, urmează a aplica constatarile din cauza *Stefan vs. Romania*, 28319/03, 6 aprilie 2010, în care Curtea Europeană ar fi apreciat ca **procurorul avea obligația, de a aduce la cunoștința la etapa respectivă, pînă a le trimite în instanță, cu toate materialele cauzei, inclusiv de imprimările audio și video și preținsele corpuri delictive, respectiv Statul este cel care trebuie să își asume erorile comise de Parchet și ca aceste erori nu trebuie reparate în detrimentul persoanei vizate de procedura în cauză.**

2.12. Aceiași situație a fost constatată și în cauza *Stoianova și Nedelcu vs. România*, în care Curtea Europeană a menționat: „**carențele autorităților nu pot fi imputabile reclamanților și nu trebuie să-i pună într-o situație defavorabilă**”. Din contra, omisiunile sau erorile autorităților trebuie să servească în beneficiul bănuțitului, învinuitului, inculpatului. Cu alte cuvinte, riscul oricărei erori comise de organul de urmărire penală, sau chiar de o instanță, urmează să fie suportat de către stat, iar corectarea acesteia nu trebuie să fie pusă în sarcina persoanei în cauză.

2.13. În consecință, deoarece ireparabil a fost încălcată **procedura de sesizare a instanței**, în virtutea alineatelor (2) și (3) art. 251 Cod procedură penală, aceasta atrage și se invocă nulitatea tuturor actelor procedurale, inclusiv a rechizitoriului, or nulitatea prevăzută în alin.(2) nu se înlătură în nici un mod, poate fi invocată în orice etapă a procesului de către părți, și se ia în considerare de instanță și din oficiu, pentru că este necesară întru justa soluționare a cauzei, fiind un mijloc contra abuzului acuzării, or este de menționat că legea prevede doar o singură mică abatere de la această regulă imperativă, cînd procurorul este în drept să trimită cauza în judecată, fără ca învinuitul să ia cunoștința de materialele cauzei și fără să i se înmîneze rechizitoriul, **doar în cazurile** prevazute la alin. (2) art. 297 Cod procedură penală, **doar în cazul** în care învinuitul se abține de a se prezenta pentru a lua cunoștința de materialele cauzei și a primi rechizitoriul. Doar în asemenea caz procurorul trimite cauza în judecată fără efectuarea acestor acțiuni procesuale, dar cu anexarea la dosar a probelor care confirmă abținerea învinuitului.

2.14. În aceeași ordine de idei, menționăm că **dacă în raport cu învinuitul legea totuși mai prevede această mică excepție în cazul expres menționat, atunci, pentru apărător, care este garantul protejării drepturilor învinuitului, Legislatorul nu a stabilit nici o oarecare excepție de la procedura legală general.** Nici o oricare altă procedură de înmînare a unei copii de pe rechizitoriu, decît ce-a prevăzută de alineatele (2) și (3) art. 297 Cod procedură penală, **legea nu prevede.**

2.15. Altfel spus, conceptual poate fi aplicat alin. (6) art. 351 Cod procedură penală, nu în toate cazurile de trimitere, inclusiv abuzivă, a cauzei în instanța de judecată fără ca învinuitul, ci doar în cazul în care cauza a fost trimisă în instanța de judecată fără ca învinuitul (nu apărătorul-n.m.) să ia cunoștința de materialele dosarului și fără a primi copia de pe rechizitoriu, însă doar dacă au fost respectate condițiile prevăzute la alin. (2) art. 297 Cod procedură penală, **doar dacă învinuitul se abține de a se prezenta pentru a lua cunoștința de materialele cauzei și a primi rechizitoriul, și aici oricum potrivit alin. (3) art. 297 Cod procedură penală, pînă a trimite cauza în judecată, apărătorului indiscutabil i se prezintă materialele cauzei pentru a lua cunoștința, și în aceste cazuri, copia de pe rechizitoriu oricum se înmînează apărătorului în mod obligatoriu, și în consecință, logic și conceptual, doar în astfel de caz, instanța poate aplica prevederile alin. (6) art. 351 Cod procedură penală și poate dispune executarea acestor măsuri de către procuror, însă iarăși doar în raport cu învinuitul și nu cu apărătorul, pentru că fără nici o îndoială avocatul deja trebuia să aibă acces la materialele cauzei și o copie a rechizitoriului.**

2.16. Respectiv, odată ce **procurorul a ignorat la absolut dreptul apărării, inclusiv dreptul avocaților de a lua cunoștința de materialele cauzei și a avea o copie de pe rechizitoriu, pînă a trimite cauza în instanță astfel încît acestia să poată pregăti calitativ apărarea, inclusiv să-și poată realiza o alta garanție a procesului echitabil în condiții de contradictorialitate, garantată de alin. (6) art. 296 Cod procedură penală, de a formula și a prezenta la timpul potrivit, adică pînă a trimiterea cauzei în instanță, Referință la rechizitoriu, care trebuia déjà să fi fost anexată la dosar, rezultînd că în condițiile legislației Republicii Moldova această procedură nu mai poate fi recuperată, chiar și pentru simplul motiv că legislatorul nu mai prevede o alta modalitate de a înmîna apărătorului o copie a rechizitoriului.**

2.17. Prin urmare *neconstituționalitatea*, prin lipsa *exigenței previzibilității* alin. (6) art. 351 Cod procedura penală, constă în aceea că în poșda standardelor la care sa facut referire, drepturile procesuale si garanțiile contra abuzului **devin formale, teoretice si iluzorii anume datorită faptului că** norma contestată, poate fi aplicată **neconționat si la general**, în toate cazurile de trimitere, inclusiv abuzivă, a cauzei în instanța de judecată fără ca învinuitului sa i se acorde **posibilitatea de a lua cunoștință cu materialele cauzei și fără a i se inmina o copie a rechizitoriului**, astfel norma dată prin *imprevizibilitatea sa incurajează* abuzurile, "obligind" instanța să "repare omisiunea acuzării" și neconționat să dispună executarea acestor măsuri de către procuror, însă **fără a acorda careva compensații, fără a aplica testul nulității si consecințele procesuale ce derivă din cauzele, deja citate, Stefan vs. Romania, și Stoianova și Nedelcu vs. România**, în care Curtea Europeană cu valoare de principiu a statuat că **Statul este cel care trebuie sa isi asume erorile comise de Parchet si ca aceste erori nu trebuie reparate în detrimentul persoanei vizate de procedura in cauza (Gonța-n.m.), desi conceptual este evident că** alin. (6) art. 351 Cod procedura penală, **ar putea fi aplicat doar în singurele ipoteze**, prevazute de alineatele (2) si (3) art. 297 Cod procedură penală, cind legea ca atare permite trimiterea cauzei in judecată fără a se asigura dreptul învinuitului de a lua cunoștință de materialele cauzei și a primi rechizitoriul, doar dacă acesta se abține de a se prezenta pentru a lua cunoștință de materialele cauzei și a primi rechizitoriul, doar în acest caz, procurorul eventual poate trimite cauza în judecată fără efectuarea acestor acțiuni procesuale, dar și aici legea impune anumite imperative si garantii contra arbitrariului, care trebuie respectate de catre procuror, care trebuie sa anexeze la dosar a probelor **care confirmă abținerea învinuitului**, iar în cazul sustragerii - și a informației **despre măsurile luate pentru căutarea acestuia**, dacă judecarea cauzei este posibilă în lipsa învinuitului, și totusi și în aceste cazuri, copia de pe rechizitoriu se înmînează, **în mod obligatoriu**, apărătorului învinuitului cărui i se prezintă și materialele cauzei pentru a lua cunoștință.

2.18. Astfel norma contestată **nu ține cont** de Conceptul procesual, nu asigură o *legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține*, si deopotrivă crează *paralelisme legislative*, între drepturile fundamentale, garantate la faza finisării urmării penale, de alin. (2) pct. 22) art. 66, alin. (1) pct. 4) si 10), alin. (2) pct. 3) art. 68, articolele 293-297 Cod procedură penală, art. 53 alin. (1) liter b) din Legea cu privire la avocatură și ipotezele excepționale, prevazută de alineatele (2) si (3) art. 297 Cod procedură penală, pe de o parte și libertatea absolută imprevizibilă, incontrolabilă și nesanționabilă a procurorului, provocată și încurajată de alin. (6) art. 351 din Codul de procedura penală, pe de alta, care neconționat si la general prevede posibilitatea "corectării" omisiunilor părții acuzării în detrementul părții apărării fără carva compensații procesuale, fapt care *generează incertitudine și insecuritate juridică*, ceea ce este interzis în procesul de legiferare, or se impune a evidentia că în Hotărârea Curții Constitutionale a Republicii Moldova, nr. 6 din 19 martie 2019 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 265 alin. (2) din Codul de procedură penală (contestarea refuzului organului de urmărire penală de a primi plângerea sau denunțul privind comiterea unei infracțiuni), (§41), Înalta Curte a reținut, că *legea trebuie să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține și să evite paralelismele legislative, care generează incertitudine și insecuritate juridică. În procesul de legiferare este interzisă instituirea aceluși reglementări în mai multe articole sau alineate din același act normativ ori în două sau mai multe acte normative* (HCC nr. 2 din 30 ianuarie 2018, § 45).

3. Referitor la acordarea timpului suficient si înlesnirilor pregătirii apărării, minimul necesar părții apărării de a beneficia de drepturile garantate de alin. (2) pct. 22) art. 66, alin. (1) pct. 4) si 10), alin. (2) pct. 3) art. 68, articolele 293-297 Cod procedură penală, art. 53 alin. (1) liter b) din Legea cu privire la avocatură, art. 6 din Convenție presupune, printre altele, că *egalitatea armelor, se manifestă prin posibilitatea dată părților de a-și expune cauza în fata organelor judiciare, fără a fi dezavantajate în fața părților adverse ori organelor de urmărire penală, dreptul de a se familiariza cu probele dosarului, dreptul de a combate susținerile și argumentele părților adverse, dar și înlesnirile necesare pregătirii apărării, concretizate prin timpul fizic ce trebuie acordat pregătirii aparării, comunicarea libera cu avocatul, accesul la tot dosarul pina la începerea dezbaterilor in instanța a dosarului si pe parcurs, pentru că principiul egalității armelor garanteaza dreptul părții si apărătorilor lor de a accesa TOATE actele aflate la dosarul cauzei înainte de momentul prezentării materialului de urmărire penală spre cercetare judecătorească*, or în cauza Forum Maritim vs. Romania, cererea nr. 63610/00 si 38692/05, Curtea Europeană a stabilit ca s-a încălcat dreptul acesteia la un proces echitabil, prin aceea ca avocatul angajat nu a avut acces prealabil la actele dosarului de urmărire penală.

3.1. În cauza Vermeulen vs. Belgia nr. 19075/91, Curtea a arătat că a existat o imposibilitate, pentru reclamant, *de a beneficia de o reală procedură contradictorie, aceasta însemnând oportunitatea pentru părțile unui proces de a lua cunoștința de orice dovada sau observație prezentate judecătorului de către "un funcționar independent" (procuror) și de a le discuta cu celelalte părți.* În egala măsură, în cauza Kuopila vs. Finlanda nr. 27752/95, par. 27-28, Curtea a decis ca *nerespectarea dreptului de acces la piesele dosarului conduce automat la încălcarea principiului egalității armelor. In concret, reclamanta a fost înștiințată cu privire la actele dosarului doar la finalul urmăririi penale neavând posibilitatea, deci, să acceseze dosarul și să poată combate, analiza toate probele administrate de organele de urmărire penală. Mai mult, Curtea precizează că nu pot fi îndeplinite cerințele unui proces echitabil în cazul în care un procuror sau un judecător este lăsat să decidă arbitrar dacă o declarație sau un alt document este considerat suficient de important pentru a fi comunicat părților procedurii.*

3.2. În cauză, prin aplicarea alin. (6) art. 351 Cod procedura penală, învinutul ar putea obține *posibilitatea să acceseze dosarul și să poată combate, analiza toate probele administrate de organele de urmărire penală, nici nu la finalul urmăririi penale, ci mult mai târziu, doar în sedința preliminară, și astfel inechitabil, fără o compensare, în detrementul acestuia, ar putea fi "reparată" omisiunea procurorului.*

3.3. Aceasta desi în cauza Rowe si Davis vs. Marea Britanie nr. 28901/95, par. 54-55; 46-49, CtEDO relevă faptul că *în condiții limitative și speciale, dreptul de acces la dosar poate fi limitat, totuși, în general, procurorul nu poate ține în secret dosarul de urmărire penală, nici măcar cu acordul instanței de judecată,* rezultind că în spetă urmare a imprevizibilitatii normei contestate, partea acuzarii a "inventat" discreționar o pretinsă posibilitate de a trimite, chiar și abuziv, oricind cauza în instanța de judecată fără a asigura drepturile fundamentale ale apărării, garantate la faza finisării urmăririi penale, de alin. (2) pct. 22) art. 66, alin. (1) pct. 4) și 10), alin. (2) pct. 3) art. 68, articolele 293-297 Cod procedură penală, art. 53 alin. (1) liter b) din Legea cu privire la avocatură și nu doar ca excepție doar în ipotezele excepționale, prevăzută de alineatele (2) și (3) art. 297 Cod procedură penală, ci oricind abuziv, **ca și modalitate sistemică a părții acuzarii de a manipula probatoriul**, ca o măsură *drastică* [Freeman v. Chicago Musical Instrument Co., 689 F.2d 715, 721 (7th Cir.1982)], *extremă* [Wyeth v. Abbott Laboratories, 692 F. Supp. 2d 453, 457 (D.N.J. 2010)] sau chiar *draconică* [University Patents, Inc. v. Kligman, 737 F. Supp. 325, 329 (E.D. Pa. 1990)] impună pentru a obține **un avantaj tactic în fața adversarului (părții apărării-n.m.)** [Armstrong v. McAlpin, 625 F.2d 433, 437 (2d Cir. 1980)], desi într-un *proces echitabil* și cu *egalitatea părților*, autoritățile (Legislative, de control constituțional și judiciar-n.m.) ar trebui să lichideze aceste lacune legislative pentru a se evita posibilitatea aplicării sau impunerea a astfel de măsuri, în care **partea apărării** nu ar avea acces efectiv la toate materialele cauzei, situație în care, organele judiciare trebuiau să ia măsuri pentru *compensarea dificultăților create apărării prin această limitare*, ceea ce la fel nu acordă norma legală contestată, aceasta desi în cauza Kamasinski vs. Austria, nr. 9783/82, par. 87-88, Curtea a precizat că, *uneori, în funcție de circumstanțele concrete ale cauzei și de garanțiile compensatorii din legislația națională, organul de urmărire penală poate să limiteze dreptul justitiabilului la dosar, dar cu condiția, sine qua non, de a al prezenta avocatului său, care neapărat trebuie să aiba acces la dosar în tot cursul procesului, precum și dreptul de a face copii de pe actele dosarului, copii pe care, desigur, să le poată prezenta justitiabilului - clientul sau.*

3.4. Cu alte cuvinte, neconstituționalitatea alin. (6) art. 351 din Codul de procedura penală, consta nu doar în *imprevizibilitate* și nu doar că *îngrădește drepturile fundamentale* ale apărării, garantate la faza finisării urmăririi penale, de alin. (2) pct. 22) art. 66, alin. (1) pct. 4) și 10), alin. (2) pct. 3) art. 68, articolele 293-297 Cod procedură penală, alin. (2) și (3) art. 297 art. 53 alin. (1) liter b) din Legea cu privire la avocatură și nu doar ca excepție doar în ipotezele excepționale, prevăzută de alineatele (2) și (3) art. 297 Cod procedură penală, și nu acordă *careve garanții* contra arbitrariului și nici nu obligă procurorul și organele judiciare *sa ia măsuri pentru compensarea dificultăților create apărării prin această limitare*, ceea ce este contrar jurisprudenței Curții Europene, la care m-am referit, deopotrivă norma legală menționată, chiar și stimulează abuzul părții acuzării prin utilizarea excesivă a ei în detrimentul părții apărării, și a instituției conceptuale, privind procesul echitabil național, garantat de art. 20 din Constituția Republicii Moldova, **cel puțin norma contestată, nu doar că nu conține careva masuri compensatorii dificultăților create apărării prin această limitare, deopotrivă fiind imprevizibilă, nu acordă nici o garanție contra arbitrariului și nici nu dă părții apărării drepturi egale, cu partea acuzarii la faza finisării urmăririi penale, cind în principiu, deja nu mai poate fi vorba de careva secrete ale urmăririi penale, care în această formă, se mai mentine doar în Republica Moldova.**

4. În altă ordine de idei, **amintim că** pentru a priva, sau limita o persoană de drepturile sau libertățile fundamentale proclamate, inclusiv dreptul **la un proces echitabil, dreptul de a lua cunoștință cu toate materialele cauzei penale, de a face cereri, de a invoca nulitatea a careva acte procedurale, de a expune o referință la rechizitoriu, anume la faza finisării urmăririi penale, și nu ulterior, este importantă o serie de condiții, care urmează a fi respectate.**

4.1. În particular este necesar ca pretinsa limitare să fie prevăzută de lege, să fie una proporțională unui scop, din cele indicate expres de articolul 54 din Constituție, care stipulează că exercițiul drepturilor și libertăților **nu poate fi supus altor** restrângeri decât celor prevăzute și **cu respectarea** procedurii sau condițiilor, stabilite de lege, și doar care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele majore, expres legale. În cazul nostru, pretinsa **cauză de utilitate publică** nu a existat, ne fiind respectată nici **procedura stabilită de lege**, “de finisare a urmăririi penale, astfel încît partea apărării să-i fi fost prezentate toate materialele cauzei penale”, din contra a fost afectat dreptul și posibilitatea **de a invoca nulitatea actelor** procedurale și de a formula cereri, de a avea în posesie o copie a rechizitoriului, îngrădindu-se și dreptul părții apărării, proclamat de prevederile alin. (6) art. 296 Cod procedură penală, de a formula și a prezenta la timpul potrivit, adică pînă **a trimite cauza în instanță a Referinței la rechizitoriu, care trebuia să se anexeze la dosar.**

4.2. Respectiv, se concluzionează **că falsa restricție, sau abuzul acuzării, nu este prevăzut de lege** și nu corespunde normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și intern, ca urmare toate consecințele sunt afectate de nulitate absolută, după caz, relativă, care apriori se încadrează și în articolul 6 § 3 liter b) din CEDO, în ceea ce privește **inlesnirile necesare apărării, or** partea vulnerabilă nu are o altă garanție, decît dacă procesul penal, se desfășoară strict conform legii.

4.3. **Pe cale de consecință** invederam ca potrivit pct. 10 din **Hotărîrea** Curtii Constituționale, nr. 26 din 23.11.2010 asupra excepției de neconstituționalitate a prevederilor alin. (6) art. 63 din Codul de procedură penală, *necesitatea examinării calității legii de către autoritățile publice ale Republicii Moldova a fost evidențiată și în jurisprudența CtEDO pe mai multe cauze (Busuioc v. Moldova, Guțu v. Moldova). Astfel, în cauza Guțu v. Moldova, § 66 (Guțu v. Moldova nr. 20289/02, 7 iunie 2007): „...expresia „prevăzută de lege” nu presupune doar corespunderea cu legislația națională, dar, de asemenea, se referă la calitatea acelei legislații (a se vedea Halford v. the United Kingdom, Reports 1997-III, p. 1017, § 49). ...Legislația națională trebuie să indice cu o claritate rezonabilă scopul și modalitatea de exercitare a discreției relevante acordate autorităților publice, inclusiv dreptul imprevizibil acordat procurorului, de a trimite cauza în instanța de judecată fără a asigura drepturile părții apărării, pentru a asigura persoanelor (învinuitul Gonța Oleg și avocații acestuia-n.m.) nivelul minim de protecție la care cetățenii au dreptul în virtutea principiului preeminenței dreptului într-o societate democratică (a se vedea Domenichini v. Italy, Reports 1996-V, p. 1800, § 33)”, respectiv concluzionăm că norma contestată nu indică cu o claritate rezonabilă scopul și modalitatea de exercitare a discreției relevante acordate autorităților publice, procuraturii și instanței de judecată, ca urmare nu asigură persoanelor interesate, inclusiv învinuitorilor în cauzele penale, nivelul minim de protecție la care cetățenii au dreptul în virtutea principiului preeminenței dreptului într-o societate democratică, din care considerente în viziunea noastră, această normă este contrară imperativelor art. 4, 20 și 23 coroborat cu art. 54 din Constituția Republicii Moldova.*

4.4. **Aceiași concluzie rezultă și din** Hotărârea, nr. 6 din 19 martie 2019 deja citată, în care Curtea Constituțională a Republicii Moldova a reținut... că exigențele statului de drept presupun, inter alia, asigurarea legalității și a certitudinii juridice (Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, 2011, § 41). În acest sens, articolul 23 alin. (2) din Constituție impune adoptarea de către legislator a unor legi accesibile și previzibile. Totodată, pentru ca legea să îndeplinească **exigența previzibilității**, ea trebuie să precizeze cu suficientă **claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii discreționare a autorităților în domeniul respectiv**, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a-i oferi persoanei o **protecție adecvată împotriva arbitrarului** (Sissanis v. România, 25 ianuarie 2007, § 66; Seychell v. Malta, 28 august 2018, § 50-52). *O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității. Aceeași concluzie este valabilă și pentru puterea discreționară nelimitată a instanțelor judecătorești (HCC nr. 28 din 23 noiembrie 2015, § 61).*

4.5. Neconstituționalitatea alin. (6) art. 351 Cod procedura penală constă și în faptul că în speță, este imprevizibilă și pentru puterea discreționară nelimitată a instanței judecătorești, care fără a pune în evidență consecința nulității procesuale, ce derivă din alineatele (2) și (3) art. 251 Cod procedură penală, și în detrimentul părții apărării, a "reparat" aceasta omisiune procesuală a procurorului, și a dispus la aceasta fază ca procurorul să înmîneze inculpatului o copie a rechizitoriului, fără careva măsuri compensatorii, deși nu era un caz prevăzut de alineatele (2) și (3) art. 297 Cod procedură penală, care ar fi permis trimiterea cauzei în judecată fără a se asigura drepturile părții apărării.

4.6. Altfel spus, alin. (6) art. 351 din Codul de procedură penală nu definește cu suficientă precizie modalitatea de exercitare a acestor competențe ale procurorului și instanței, nu conține garanții împotriva abuzurilor, aceasta deși Curtea Europeană permanent reaminteste în jurisprudenta sa constantă, că "prevăzut de lege" înseamnă nu doar o anume bază legală în dreptul intern, dar și calitatea legii în cauză: astfel, aceasta trebuie să fie accesibilă persoanei și previzibilă (a se vedea Hotărârea Amann împotriva Elveției mai sus citată, alin. 50), să conțină reglementare clară cu privire la modalitatea de asigurare a unui drept, o normă este "previzibilă" numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane - care, la nevoie, poate apela la consultantă de specialitate - să își corecteze conduita, și aceasta pentru că dreptul intern trebuie să ofere o anume protecție împotriva încălcărilor arbitrare ale drepturilor garantate de paragraful 1 (...). Or, pericolul arbitrarului apare cu a deosebită claritate atunci când o autoritate își exercită în secret (discret-n.m.) atribuțiile, inclusiv cu referire la discreția instanței de a justifica finisarea urmării penale fără a asigura drepturile apărării, și astfel măsura discretă, a procurorului... nu poate fi cenzurată de persoana vizată sau de public, însemnând că ab initio, «legea» contravine principiului preeminentei dreptului atunci când marja de apreciere acordată procurorului, nu este limitată, deși orice ingerință a procurorului în exercitarea drepturilor unei persoane trebuie să fie supusă unui control eficient, asigurat - cel puțin și în ultimă instanță de către puterea judecătorească, care oferă cele mai largi garanții de independență, imparțialitate și procedură (Hotărârea Klass și alții împotriva Germaniei mai sus citată, pag. 25-26, alin. 55).

4.7. Din aceste considerente, instanța care urmează să se expună pe fondul cererii părții apărării privind imposibilitatea apicării alin. (6) art. 351 din Codul de procedură penală, ab inițiu, va exercita un control judecătoresc iluzoriu, theoretic și formal, aceasta pentru că legea contestată, imprevizibil cuprinde formule generale, declarative și imposibil de realizat, toate acestea deși Curtea Europeană în cauza Prince Hans-Adam II de Liechtenstein vs. Allemagne din 12 iulie 2001, a menționat, că statele semnatare și-au asumat obligații de natură să asigure ca drepturile garantate de Convenție să fie concrete și efective, nu teoretice și iluzorii, iar cele cuprinse în art. 6 au tocmai acest scop: efectivitatea dreptului la un proces echitabil, impunându-se statelor o obligație de rezultat: adoptarea în ordinea juridică internă a măsurilor corespunzătoare și a mijloacelor necesare realizării acestei obligații, totodată aceste condiții trebuie să fie definite cu precizie în normele naționale, care ar trebui să respecte cartă și CEDO, în special în ceea ce privește dreptul la un proces echitabil, pentru că principiul eficacității dreptului Uniunii impune instituirea de către statele membre a unor măsuri reparatorii adecvate și eficiente în eventualitatea încălcării unui drept conferit persoanelor prin dreptul Uniunii, ceea ce deopotrivă, cu desăvîrsire nu acorda norma contestată, care nu conține un minim de garanții contra arbitrarului, sau compensații, fapt care mai denotă că norma vizată, la fel contravine cât art. 20, atât și art. 23 din Constituția Republicii Moldova, deoarece nu reglementează aceste probleme, cel puțin nu există o cale de atac și măsuri reparatorii adecvate și eficiente, disponibile în cazul încălcării de către procuror a drepturilor fundamentale, garantate la faza finisării urmării penale, de alin. (2) pct. 22) art. 66, alin. (1) pct. 4) și 10), alin. (2) pct. 3) art. 68, articolele 293-297 Cod procedură penală, art. 53 alin. (1) liter b) din Legea cu privire la avocatură, care ar trebui, cel puțin, să aibă ca efect, în măsura în care este posibil, plasarea persoanelor suspectate sau acuzate în aceeași situație în care s-ar fi aflat dacă încălcarea nu s-ar fi produs, cu atât mai mult, că în vederea protejării dreptului la un proces echitabil și a dreptului la apărare, statele membre ar trebui să poată extinde drepturile prevăzute de directive pentru a asigura un nivel de protecție mai ridicat, dar nu invers ca și în speță, or nivelul de protecție stabilit de statele membre ar trebui să nu fie niciodată inferior standardelor prevăzute de cartă sau de CEDO, astfel cum sunt interpretate de Curtea de Justiție și de Curtea Europeană a Drepturilor Omului și în conformitate cu principiul proporționalității, astfel cum este definit la articolul 5 din TUE.

4.8. Prin urmare, este evident că *în lipsa unor măsuri compensatorii* și a prevederilor legale clare, dacă nu va fi admisă excepția de neconstituționalitate, mai probabil că va fi respinsă cererea apărării, or **în susținerea celor relatate** pornim și de la constatările principiale ale Curții Constituționale expuse în Hotărârea nr. 7g din 23 februarie 2016, că procesul penal trebuie să fie guvernat de principii fundamentale, cum ar fi, „*legalitatea, prezumția nevinovăției, principiul aflării adevărului, principiul oficialității, garantarea libertății și siguranței persoanei, garantarea dreptului la apărare, dreptul la un proces echitabil, egalitatea părților în proces*”, rezultind că la faza urmarire penală nici **procurorul și nici judecătorul de instrucție, care apriori fiind exponent al acuzării, nu are obligația de a asigura drepturile părții apărării, fiind ignorat și principiul egalității armelor**, aceasta deși Curtea europeană în practica stabilă, inclusiv în Hotărârea din 27 octombrie 1993, pronunțată în *Cauza Dombo Beheer BV împotriva Olandei*, a statuat că **fiecare parte la un proces trebuie să beneficieze de o posibilitate rezonabilă de a-și expune cauza și probele în fața instanței, în condiții care să nu o dezavantajeze în mod semnificativ în raport cu partea adversă, inclusiv referitor la libertatea discreționară a procurorului de a decide nelimitat și incontrollabil, cind și ce cauză ar putea fi disjunctată în proceduri separate, și care materiale urmează a fi prezentate părții apărării, nu există nici posibilitatea expresă și nici obligația de a se asigura un control judiciar într-o manieră concretă și efectivă**, fiind o instituție, pur *teoretică și iluzorie*, fără careva garanții contra abuzului, desi este cunoscut că **poziția părții apărării care ar putea fi prezentată în fața instanței de fond depinde de accesul la materialele cauzei, pe care procurorul le considera pasibile de a fi disjunctate și prezentate părții apărării**.

5. Cu referire la posibilitatea limitării drepturilor conventionale, pornim de la principiul **legalității** procesului penal, proclamat în articolul 7 Cod procedură penală, care imperativ stipulează că *procesul penal se desfășoară în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Moldova este parte, cu prevederile Constituției și ale Codul de procedură penală*, ceea ce înseamnă că și **activitatea organelor represive, inclusiv a procurorului, după caz și a instanței de judecată, urmează a fi desfășurată în strictă conformitate cu principiile și normele dreptului internațional**, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale Codului de procedură penală, prin urmare, prezintă interes în ce măsură au fost și vor fi respectate prevederile legale la îndeplinirea actelor procedurale contestate.

5.1. Din aceste considerente, argumentarea prezentei cereri are loc inclusiv prin prisma Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (Convenție), or în conformitate cu art. 4 alin. (2) din Constituție, Hotărârea Curții Constituționale nr. 55 din 14.10.1999 și Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 17 din 19.06.2000, Convenția face parte din sistemul legal intern și respectiv urmează a fi aplicată direct ca și orice altă lege **cu excepția că, Convenția are prioritate față de restul legilor care îi contravin. De altfel, nimeni nu poate fi limitat de drepturile și libertățile sale, fără o cauză publică**, pentru că conform alineatelor (1) și (2) art. 4 din Constituție, dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte, iar pentru a priva, sau limita o persoană de drepturile sau libertățile fundamentale ale omului este importantă o **serie de condiții, care urmează a fi respectate în sens strict, ne fiind pasibila o interpretare extensiv defavorabilă**. Este necesar ca limitarea să fie *prevăzută de lege și proporțională* garanțiilor acordate de art. 54 din Constituție, care stipulează că exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât **celor prevăzute de lege**, care corespund (prin proportionalitatea sa-n.m) normelor unanim recunoscute ale dreptului și sînt necesare în interesele majore, expres legale, or sub aspectul principiului contradictorialității și echității, problema vizată ar putea fi soluționată, doar dacă legea ar reglementa aceasta procedura în anumite condiții restrinse și doar de către un alt judecător, sau complet de judecata, decît cel care judeca cauza în fond, analogic ca și procedura de examinare a cererii de recuzare a judecătorului/completului, ce judeca cauza.

5.2. În virtutea celor relatate, concluzionăm că alin. (6) art. 351 Cod procedura penală, care prevede că *”în cazul în care cauza a fost trimisă în instanța de judecată fără ca învinuitul să ia cunoștință de materialele dosarului și fără a primi copia de pe rechizitoriu, iar în ședința preliminară învinuitul s-a prezentat, instanța dispune executarea acestor măsuri de către procuror”*, însă fără a specifica expres și previzibil că ar fi vorba doar de ipotezele excepționale, prevăzute de alineatele (2) și (3) art. 297 Cod

procedură penală, doar în cazul în care învinuitul se abține de a se prezenta pentru a lua cunoștință de materialele cauzei și a primi rechizitoriul, când ca unica excepție exclusivă, procurorul trimite cauza în judecată fără efectuarea acestor acțiuni procesuale, însă și în acest caz, obligatoriu cu anexarea la dosar a probelor care confirmă abținerea învinuitului, iar în cazul sustragerii - și a informației despre măsurile luate pentru căutarea acestuia, dacă judecarea cauzei este posibilă în lipsa învinuitului, și oricum în situația dată, o copia de pe rechizitoriu se înmânează, în mod obligatoriu, apărătorului învinuitului și reprezentantului lui legal, cărora li se prezintă și materialele cauzei pentru a lua cunoștință de ele, aceasta fiind firesc, legal, conventional și echitabil, în vederea pregătirii apărării efective, ceea ce denotă că norma contestată este contrară conceptului procesual penal, precum principiilor și standardelor internaționale privind importanța asigurării dreptului la apărare, pentru că în mod firesc, această parte trebuie să fie investită efectiv cu pîrghii contra arbitrarului, expres și **echivoc acordate prin legea de procedură clară și previzibilă, exigente pe care nu le conține norma contestată, fapt care denotă** existența incertitudinii privind constituționalitatea acestei norme de procedura penală, sub aspectul articolelor 4, 20 și 23 din Constituția Republicii Moldova, fiind și o **ingerință neproportională** în exercitarea mai multor drepturi și libertăți ale părții apărării, fără a se acorda compensări efective, rezultînd că sunt contrare și art. 54 din Constituție. Or, mai trecem în evidență, că această normă nu respectă *condițiile legalității, accesibilității și preciziei*, ne fiind opozabilă tuturor subiecților de drept, nu este nici corespunzătoare tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, nici principiilor și normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional, implicit nu corespunde dispozițiilor constituționale și nu este în concordanță cu cadrul juridic existent, mai cu seamă cu conținutul drepturilor fundamentale, garantate la faza finisării urmării penale, de alin. (2) pct. 22) art. 66, alin. (1) pct. 4) și 10), alin. (2) pct. 3) art. 68, articolele 293-297 Cod procedură penală, art. 53 alin. (1) liter b) din Legea cu privire la avocatură.

5.3. De altfel, în viziunea noastră, la elaborarea și adoptarea normei legale vizate nu s-au respectat mai multe principii din cele ce urmează, fiind imposibil a le respecta și la aplicarea acestora, or norma vizată nu este *coerentă, consecventă și echilibrată cu reglementările concurente, nu se subordonează consecutivității, stabilității și predictabilității*, în consecință nu este *nici accesibilă*, respectiv, norma contestată fiind și declarativă, suferă de *calitate, previzibilitate și claritate*, la construcția ei fiind ignorate principiile vizate, tehnica legislativă, anumite reguli lingvistice și alte imperative, prevăzute de Legea nr. 780 din 27.12.2001 privind actele legislative prevăzute de Legea nr. 780 din 27.12.2001, privind actele legislative, inclusiv Legea de abrogare a acesteia, nr. 100 din 22-12-2017 **cu privire la actele normative** publicată la 12-01-2018 în Monitorul Oficial nr. 7-17 art. 34.

5.4. În aceasta privință se impune a reitera Hotărârea Curții Constituționale a Republicii Moldova, nr. 6 din 19 martie 2019, în care Înalta Curte a reținut, că:

39. La elaborarea unui act normativ, legislatorul trebuie să respecte **normele de tehnică legislativă** pentru ca acesta să corespundă exigențelor calității, i.e. accesibilitatea și previzibilitatea.

40. În particular, **textul legislativ trebuie să corespundă principiului coerenței.**

41. Astfel, legea trebuie să asigure o **legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține și să evite paralelismele legislative, care generează incertitudine și insecuritate juridică.** În procesul de legiferare este interzisă instituirea aceluiași reglementări în mai multe articole sau alineate din același act normativ ori în două sau mai multe acte normative (HCC nr. 2 din 30 ianuarie 2018, § 45).

6. În susținerea celor relatate reiterăm și constatările principiale ale Curții Constituționale expuse în Hotărîrea nr. 7g din 23 februarie 2016, că procesul penal trebuie să fie guvernat de principii fundamentale, cum ar fi, *„legalitatea, prezumția nevinovăției, principiul aflării adevărului, principiul oficialității, garantarea libertății și siguranței persoanei, garantarea dreptului la apărare, dreptul la un proces echitabil, egalitatea părților în proces”*, or în Hotărîrile sale, Curtea Constituțională constant a reținut că în virtuterea garanțiilor constituționale, **cadrul legal național trebuie să fie compatibil cu Convenția Europeană și cu jurisprudența Curții Europene.**

6.1. Astfel, prin **Hotărârea nr.55 din 14 octombrie 1999**, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a statuat, **cu valoare de principiu, că „această prevedere comportă consecințe juridice, presupunând, mai întîi, că organele de drept, inclusiv Curtea Constituțională [...], sunt în drept să aplice în procesul examinării unor cauze concrete normele dreptului internațional [...], acordând, în caz de neconcordanță, prioritate prevederilor internaționale”.**

122

6.2. În Hotărârea nr. 8 din 20.05.2013, Înalta Curte a menționat că, legalitatea, ca principiu de bază a statului de drept presupune conformitatea normei sau a actului de procedură privind edictarea normelor juridice. Comportamentul legal vizează atât activitatea de legiferare, cât și stabilirea **normelor interne de organizare și funcționare**, care au o conexiune directă cu procesul legiferării.

6.3. Prin Hotărârea Curții Constitutionale a Republicii Moldova, nr. 6 din 19 martie 2019 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 265 alin. (2) din Codul de procedură penală (contestarea refuzului organului de urmărire penală de a primi plângerea sau denunțul privind comiterea unei infracțiuni), (§§ 34-41), Înalta Curte a reținut: 34. ... că exigențele statului de drept presupun, inter alia, asigurarea legalității și a certitudinii juridice (Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, 2011, § 41). În acest sens, articolul 23 alin. (2) din Constituție impune adoptarea de către legislator a unor legi accesibile și previzibile.

35. Exigența **accesibilității presupune ca textele de lege** să poată fi cunoscute de către destinatari. Orice persoană trebuie să poată să dispună de informații privind normele juridice aplicabile într-un caz concret (Khlyustov v. Rusia, 11 iulie 2013, § 68). Accesibilitatea legii are în vedere aducerea la cunoștința publică a actelor normative și intrarea în vigoare a acestora, care se realizează în baza articolului 76 din Constituție, legea fiind publicată în Monitorul Oficial.

36. La rândul ei, **exigența previzibilității este îndeplinită** atunci când persoana poate – în caz de necesitate, cu o asistență juridică adecvată – să prevadă, într-o măsură rezonabilă în circumstanțele cauzei, consecințele pe care le poate avea o anumită conduită (Gestur Jónsson și Ragnar Halldór Hall v. Islanda, 30 octombrie 2018, § 88; Berardi și Mularoni v. San Marino, 10 ianuarie 2019, § 40).

37. Totodată, pentru ca legea să îndeplinească **exigența previzibilității**, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii discreționare a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a-i oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului (Sissanis v. România, 25 ianuarie 2007, § 66; Seychell v. Malta, 28 august 2018, § 50-52).

38. O **putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar** din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității. Aceeași concluzie este valabilă și pentru puterea discreționară nelimitată a instanțelor judecătorești (HCC nr. 28 din 23 noiembrie 2015, § 61).

39. La elaborarea unui act normativ, legislatorul trebuie să **respecte normele de tehnică legislativă** pentru ca acesta să corespundă exigențelor calității, i.e. accesibilitatea și previzibilitatea.

40. **În particular, textul legislativ trebuie să corespundă principiului coerenței.**

41. Astfel, legea trebuie să asigure o **legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține și să evite paralelismele legislative, care generează incertitudine și insecuritate juridică**. În procesul de legiferare este interzisă instituirea aceluiași reglementări în mai multe articole sau alineate din același act normativ ori în două sau mai multe acte normative (HCC nr. 2 din 30 ianuarie 2018, § 45).

6.4. Prin Hotărârea nr. 14 din 27.05.2014 (§§ 78-84), Înalta Curte a reținut că legea ... **constituie un ansamblu de reguli juridice, formulate într-o manieră clară, concisă și precisă.**

79. În Raportul Comisiei de la Veneția privind preeminența dreptului (adoptat la cea de-a 86-a sesiune plenară, 25-26 martie 2011) s-a stabilit: „47. Parlamentul nu poate deroga de la drepturile fundamentale adoptând texte ambigue de legi. Cetățenii trebuie să se bucure de o protecție juridică esențială în fața statului și instituțiilor sale.”

80. Curtea menționează că, potrivit articolului 23 din Constituție, statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle, făcând accesibile în acest sens toate legile.

84. **Formulele generale și abstracte într-un caz concret pot afecta funcționalitatea legii, aplicarea ei coerentă și sistemică, ceea ce ar denatura principiul calității legii.**

6.5. Prin Hotărârea nr. 13 din 15.05.2015 (§§ 105-109), Înalta Curte a reiterat:

„105. ... că articolul 23 alin. (2) din Constituție pune în sarcina statului obligația de a face accesibile toate legile și actele normative. Deși articolul 23 din Constituție cuprinde expres doar criteriul de accesibilitate și claritate al legii, Curtea, prin jurisprudența sa, a reținut că normele adoptate de autoritățile publice urmează a fi și suficient de precise și previzibile.

106. Curtea reține că potrivit jurisprudenței Curții Europene: „O normă este accesibilă și previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane să își corecteze conduita și să fie capabilă, cu consiliere adecvată, să prevadă, într-o măsură

rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-o normă. [...] legea trebuie să fie accesibilă într-un mod adecvat: cetățeanul trebuie să aibă un indiciu adecvat, în circumstanțe concrete, asupra reglementărilor legale aplicabile [...]" (cauza Silver vs Regatul Unit, hotărârea din 25 martie 1983).

107. Totodată, în jurisprudența sa Curtea Europeană a statuat că: „[...] odată ce statul adoptă o soluție, aceasta trebuie să fie pusă în aplicare cu claritate și coerență pentru a evita pe cât este posibil insecuritatea juridică și incertitudinea pentru subiectele de drept vizate de către măsurile de aplicare a acestei soluții [...]" (cauza Păduraru vs România, hotărârea din 1 decembrie 2005).

108. Curtea menționează că orice act normativ trebuie să respecte principiile și normele constituționale, precum și exigențele de tehnică legislativă, menite să asigure claritatea, previzibilitatea, predictibilitatea și accesibilitatea actului. Legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține, iar în cazul unor instituții juridice cu o structură complexă, să prevadă elementele ce disting particularitățile lor.

109. Curtea reține că, prin reglementările de tehnică legislativă, legiuitorul a impus o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvată ale fiecărui act normativ. Respectarea acestor norme concurează la asigurarea unei legislații care respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesară.

V. Prevederi relevante din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova.

In baza hotărârii menționate, Curtea Constituțională a hotărât:

în sensul art. 135 alin.(1) lit. a) și g) coroborat cu art.20, 115, 116 din Constituție:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau de reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;

- sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de Apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;

- judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea următoarelor condiții:

- 1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la art. 135 alin.1 lit.a) din Constituție;
- 2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;
- 3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
- 4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

-Până la adoptarea de către Parlament a reglementărilor în executarea hotărârii, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de Apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza, în temeiul aplicării directe a art. 135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituție.

**V-I. Prevederi relevante din Constituția Republicii Moldova:
Articolul 4 Drepturile și libertățile omului**

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 20

Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidentiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(4) Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

V-II. Prevederi relevante ale Convenției Europene a Drepturilor Omului: Preambul

Guvernele semnatare, membre ale Consiliului Europei,

...hotărâte, în calitatea lor de guverne ale statelor europene animate de același spirit și având un patrimoniu comun de idealuri și de tradiții politice, de respect al libertății și de preeminență a dreptului, să ia primele măsuri menite să asigure garantarea colectivă a anumitor drepturi enunțate în Declarația Universală, au convenit asupra celor ce urmează:

Articolul 1 Obligația de a respecta drepturile omului

Înaltele Părți contractante recunosc oricărei persoane aflate sub jurisdicția lor drepturile și libertățile definite în titlul I al prezentei Convenții:

Articolul 6 Dreptul la un proces echitabil

1. Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî, fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice ori a securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță atunci când, în împrejurări speciale publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.

Articolul 13 Dreptul la un recurs efectiv

Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

Articolul 14 Interzicerea discriminării

Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.

V-III. Prevederi relevante ale Codului de procedură penală

Articolul 7. Legalitatea procesului penal

(1) Procesul penal se desfășoară în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale prezentului cod.

(3) În cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora.

(3¹) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

- a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;
- b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu;
- c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei;
- d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

(3²) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate, dezbaterile judiciare se suspendă.

(3³) Dacă nu sunt întrunite cumulativ condițiile indicate la alin. (3¹), instanța de judecată refuză, prin încheiere, ridicarea excepției de neconstituționalitate. Încheierea instanței de judecată este definitivă, însă argumentele privind dezacordul cu aceasta pot fi invocate în apel sau, după caz, în recurs împotriva hotărârii în fond.

(...)

(6) Hotărârile Curții Constituționale privind interpretarea Constituției sau privind neconstituționalitatea unor prevederi legale sînt obligatorii pentru organele de urmărire penală, instanțele de judecată și pentru persoanele participante la procesul penal.

(8) Hotărârile definitive ale Curții Europene a Drepturilor Omului sînt obligatorii pentru organele de urmărire penale, procurori și instanțele de judecată.

Articolul 24. Principiul contradictorialității în procesul penal

(1) Urmărirea penală, apărarea și judecarea cauzei sînt separate și se efectuează de diferite organe și persoane.

(2) Instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, **nu se manifestă în favoarea** acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decît interesele legii.

(3) Părțile participante la judecarea cauzei au drepturi egale, fiind investite de legea procesuală penală cu posibilități egale pentru susținerea pozițiilor lor. Instanța de judecată pune la baza sentinței numai acele probe la cercetarea cărora părțile au avut acces în egală măsură.

(4) Părțile în procesul penal își aleg poziția, modul și mijloacele de susținere a ei de sine stătător, fiind independente de instanță, de alte organe ori persoane.

Articolul 251. Încălcările care atrag nulitatea actelor procedurale

(1) Încălcarea prevederilor legale care reglementează desfășurarea procesului penal atrage nulitatea actului procedural numai în cazul în care s-a comis o încălcare a normelor procesuale penale ce nu poate fi înlăturată decît prin anularea aceluia act.

(2) Încălcarea prevederilor legale referitoare la competența după materie sau după calitatea persoanei, la sesizarea instanței, la compunerea acesteia și la publicitatea ședinței de judecată, la participarea părților în cazurile obligatorii, la prezența interpretului, traducătorului, dacă sînt obligatorii potrivit legii, atrage nulitatea actului procedural.

(3) Nulitatea prevăzută în alin.(2) nu se înlătură în nici un mod, poate fi invocată în orice etapă a procesului de către părți, și se ia în considerare de instanță, inclusiv din oficiu, dacă anularea actului procedural este necesară pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei.

(4) Încălcarea oricărei alte prevederi legale decît cele prevăzute în alin.(2) atrage nulitatea actului dacă a fost invocată în cursul efectuării acțiunii – cînd partea este prezentă, sau la terminarea urmăririi penale – cînd partea ia cunoștință de materialele dosarului, sau în instanța de judecată – cînd partea a fost absentă la efectuarea acțiunii procesuale, precum și în cazul în care proba este prezentată nemijlocit în instanță.

Articolul 293. Prezentarea materialelor de urmărire penală

(1) După verificarea de către procuror a materialelor cauzei și adoptarea uneia din soluțiile prevăzute în art.291, procurorul aduce la cunoștință învinuitului, reprezentantului lui legal, apărătorului, părții vătămate, părții civile, părții civilmente responsabile și reprezentanților lor despre terminarea urmăririi penale, locul și termenul în care ei pot lua cunoștință de materialele urmăririi penale. Părții civile, părții civilmente responsabile și reprezentanților lor li se prezintă pentru a lua cunoștință doar materialele referitoare la acțiunea civilă la care sînt parte.

(2) Materialele urmăririi penale se aduc la cunoștința învinuitului arestat în prezența apărătorului lui, iar la cererea învinuitului – fiecăruia dintre ei, în mod separat.

(3) Pentru a se lua cunoștință de materialele urmăririi penale, ele se prezintă cusute în dosar, numerotate și înscrise în borderou. La cererea părților, vor fi prezentate și corpurile delictive, vor fi reproduse înregistrările audio și video, cu excepția cazurilor prevăzute în art.110. Dacă dosarul penal are mai multe volume, acestea se prezintă concomitent pentru a se lua cunoștință de materialele respective ca persoana care ia cunoștință de ele să poată reveni la oricare din aceste volume de mai multe ori. Pentru a se lua cunoștință de dosarele voluminoase, procurorul, printr-o ordonanță, poate întocmi un grafic, coordonat cu apărătorul, prin care stabilește data și numărul volumelor pentru studiere.

(4) Termenul pentru a se lua cunoștință de materialele urmăririi penale nu poate fi limitat, însă în cazul în care persoana care ia cunoștință de materiale abuzează de situația sa, procurorul fixează modul și termenul acestei acțiuni, reieșind din volumul dosarului.

(5) În scopul asigurării păstrării secretului de stat, comercial sau altor informații oficiale cu accesibilitate limitată, precum și în scopul asigurării protecției vieții, integrității corporale și libertății martorului și a altor persoane, judecătorul de instrucție, conform demersului procurorului, poate limita dreptul persoanelor menționate la alin.(1) de a lua cunoștință de materialele sau datele privind identitatea acestora. Demersul se examinează în condiții de confidențialitate, conform art. 305.

(6) După ce au luat cunoștință de materialele urmăririi penale, persoanele menționate în alin.(1) pot formula cereri noi în legătură cu urmărirea penală, care se soluționează conform prevederilor art.245-247.

Articolul 295. Soluționarea cererilor în legătură cu terminarea urmăririi penale

(1) Cererile înaintate după ce s-a luat cunoștință de materialele urmăririi penale se examinează de către procuror în termen de cel mult 15 zile, prin ordonanță motivată se dispune admiterea sau respingerea lor și, în termen de 24 de ore, se aduc la cunoștință persoanelor care le-au înaintat.

(2) În cazul în care procurorul dispune admiterea cererilor, dispune, totodată, în cazurile necesare, și completarea urmăririi penale, indicînd acțiunile suplimentare care vor fi efectuate, și, după caz, transmite dosarul organului de urmărire penală pentru executare, cu stabilirea termenului executării.

(...)

Articolul 296. Rechizitoriul

(1) După prezentarea materialelor de urmărire penală, procurorul, cu excepția cazurilor stipulate la art. 516 alin. (1), întocmește rechizitoriul imediat sau în limitele termenului rezonabil.

(...)

(5) Copia de pe rechizitoriu și informația cu privire la durata urmăririi penale, la măsurile preventive aplicate, la durata arestării preventive, la corpurile delictive și locul lor de păstrare, cu privire la acțiunea civilă, la măsurile de ocrotire, la alte măsuri procesuale, precum și la cheltuielile judiciare se înmînează sub recipisă învinuitului și reprezentantului lui legal. Despre aceasta se face mențiune în informația anexată la rechizitoriu.

(6) Învinuitul poate prezenta în scris referință la rechizitoriu, care se anexează la dosar.

Articolul 297. Trimiterea cauzei în judecată

(1) Cauza se trimite în judecată de către procurorul care a întocmit rechizitoriul.

(2) În cazul în care învinuitul se abține de a se prezenta pentru a lua cunoștință de materialele cauzei și a primi rechizitoriul, procurorul trimite cauza în judecată fără efectuarea acestor acțiuni procesuale, dar cu anexarea la dosar a probelor care confirmă abținerea învinuitului, iar în cazul sustragerii - și a informației despre măsurile luate pentru căutarea acestuia, dacă judecarea cauzei este posibilă în lipsa învinuitului.

(3) În situația prevăzută în alin.(2), copia de pe rechizitoriu se înmânează, în mod obligatoriu, apărătorului învinuitului și reprezentantului lui legal, cărora li se prezintă și materialele cauzei pentru a lua cunoștință de ele.

(4) Toate cererile, plîngerile și demersurile înaintate după trimiterea cauzei în judecată se soluționează de către instanța care judecă cauza.

(5) În cazul în care inculpatul se află în stare de arest preventiv sau arest la domiciliu, procurorul va trimite cauza în judecată cu cel puțin 10 zile pînă la expirarea termenului de arest stabilit.

Articolul 351. Numirea cauzei spre judecare

(1) Dacă nu s-au constatat temeiuri pentru aplicarea prevederilor art.348-350, instanța de judecată numește cauza spre judecare.

(...)

(6) În cazul în care cauza a fost trimisă în instanța de judecată fără ca învinuitul să ia cunoștință de materialele dosarului și fără a primi copia de pe rechizitoriu, iar în ședința preliminară învinuitul s-a prezentat, instanța dispune executarea acestor măsuri de către procuror.

VI. EXPUNEREA CERINTELOR AUTORULUI SESIZĂRII:

Pornind de la cele expuse considerăm că alin. (6) art. 351, "în cazul în care cauza a fost trimisă în instanța de judecată fără ca învinuitul să ia cunoștință de materialele dosarului și fără a primi copia de pe rechizitoriu, iar în ședința preliminară învinuitul s-a prezentat, instanța dispune executarea acestor măsuri de către procuror", din Codul de procedură penală al Republicii Moldova, nu este în corespundere cu articolele 4, 20, 23 și 54 din Constituția Republicii Moldova, respectiv în coformitate cu alineatul (1) litera a) articolul 135 din Constituția Republicii Moldova, litera a) alineatul (1) articolul 4 al Legii cu privire la Curtea Constituțională și litera a), alineatul (1) articolul 4 din Codul jurisdicției constituționale;

S O L I C I T :

1. Primirea spre examinare a prezentei sesizări și includerea ei pe ordinea de zi a Curții Constituționale a Republicii Moldova

2. Exercițarea controlului constituționalității alin. (6) art. 351 din Codul de procedura penală al Republicii Moldova, în vederea corespunderii cu articolele 4, 20, 23 și 54 din Constituția Republicii Moldova.

VII. DOCUMENTELE ANEXATE:

Anexă: materialele relevante ale cauzei penale, implicit, copia proceselor verbale, de comunicare despre finisarea urmarii penale si "prezentarea" materialelor cauzei penale, raportul procurorului Igor Demciucin în legatură cu "cunostința cu materialele cauzei", datele de la Posta Moldovei privind expedierea cu intirziere a copiei rechizitoriului, informații privind frecventarea la 29 iunie 2020 si 06 iulie 2020 a subsemnatului si avocatului la Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, pentru a lua cunostința cu materialele cauzei, copia cererilor părții apărării, depuse în ședința preliminară si alte materiale ale cauzei penale, care sunt relevante si denota abuzul părții acuzării.

VIII. DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURA

Declar pe onoare ca informațiile care figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte și corespund convingerii personale și libertății de exprimare.

AUTORUL SESIZĂRII:

Oleg GONȚA

dosarul nr. 1-1737/2020
/1-20077985-12-1-10072020/

ÎNCHEIERE
privind ridicarea excepției de neconstituționalitate

mun. Chișinău

23 octombrie 2020

Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani
Instanța de judecată în componența:
Președintelui ședinței, judecătorului
Grefierului
cu participarea:
acuzatorului de stat, procurorului
Reprezentantului părții vătămate
Apărătorului, avocatului
Inculpatului

Aureliu Postică
Mariana Vasiliev

Anastasia Juravliova
Constantin Andriuța
Gheorghe Malic
Oleg Gonța

examinând în ședință judiciară publică cauza penală de învinuire a lui Gonța Oleg Anatolie în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (5) Cod penal, -

A C O N S T A T A T:

La 10 iulie 2020, în Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, a parvenit spre examinare cauza penală de învinuire a lui Gonța Oleg Anatolie în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (5) Cod penal.

Prin intermediul PIGD, cauza penală a fost repartizată spre examinare judecătorului Aureliu Postică.

În ședința de judecată din 20 octombrie 2020, apărătorul inculpatului, avocatul Malic Gheorghe, a înaintat o cerere prin care a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale în vederea efectuării controlului constituționalității prevederilor art. 351 alin. (6) Cod de procedură penală, sub aspectul corespunderii cu articolele 4, 20, 23 și 54 din Constituția Republicii Moldova.

Potrivit sesizării anexate, autorul acesteia invocă faptul că, articolul 351 alin. (6) din Codul de procedură penală, în redacția în vigoare la data întocmirii sesizării, "*În cazul în care cauza a fost trimisă în instanța de judecată fără ca învinuitul să ia cunoștință de materialele dosarului și fără a primi copia de pe rechizitoriu, iar în ședința preliminară învinuitul s-a prezentat, instanța dispune executarea acestor măsuri de către procuror*", este neconstituțională, fiind o normă neclară și imprevizibilă, care nu conține careva garanții contra arbitrariului, deopotrivă provoacă posibilitatea și adesea grav afectează un șir de drepturi fundamentale, garantate la faza finisării urmăririi penale de art. 66 alin. (2) pct. 22), art. 68 alin. (1) pct. 4) și 10), alin. (2) pct. 3), articolele 293-297 din Codul de procedură penală, precum și art. 53 alin. (1) lit. b) din Legea cu privire la avocatură.

În motivarea excepției de neconstituționalitate, apărătorul inculpatului, avocatul Malic Gheorghe, a invocat faptul că:

Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, se află cauza penală nr. 2016790185 pornită la 15 august 2016, de către Direcția generală urmărire penală a IGP, de învinuire a lui Gonța Oleg în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) din Codul penal.

În cererea depusă se indică faptul că, urmărirea penală în cauza dată a fost tergiversată, până când, la data de 24 iulie 2020, procurorul în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Demciuc Igor, în regim de urgență a înaintat o învinuire generală, care nu conține rigorile legale și, în aceeași zi, a comunicat despre finisarea urmăririi penale. Ulterior, în temeiul art. 293 alin. (3) din Codul de procedură penală, pentru a se lua cunoștință cu materialele dosarului (10 volume-n.m.), procurorul a întocmit un grafic, coordonat cu apărătorul, prin care a stabilit datele de 29 iunie și 6 iulie 2020 și numărul volumelor pentru studiere, însă, ulterior, realmente, doar pe data de 29 iunie 2020, a fost acordată posibilitatea de a lua cunoștință cu o parte din materialele dosarului. Pe data de 6 iulie 2020, apărătorii i sa comunicat că cauza ar fi fost deja trimisă în judecată, fără a se asigura dreptul de a lua cunoștință cu materialele cauzei și fără a se înmâna o copie de pe rechizitoriu.

Invocă, apărătorul inculpatului faptul că, deși termenul pentru a se lua cunoștință cu materialele urmăririi penale, în principiu, nu poate fi limitat, totuși, procurorul de caz, Demciuc Igor, nu a fixat procesual faptul că, la data de 6 iulie 2020, partea apărătorii, inculpatul Goanța Oleg și avocatul acestuia Danilescu Victor, s-au prezentat pentru a lua cunoștință cu materialele cauzei. Totodată, procurorul a depus un raport indicând faptul că, partea apărătorii abuzează de dreptul său de a face cunoștință cu materialele cauzei, ceea ce nu corespunde realității. La caz, odată ce a constatat asemenea circumstanțe, procurorul urma să fixeze prin ordonanță un alt grafic în baza art. 293 alin. (4) din Codul de procedură penală, însă, nu era în drept să trimită abuziv cauza în instanța de judecată fără a se asigura posibilitatea reală de a lua cunoștință cu toate materialele cauzei și fără a se înmâna o copie de pe rechizitoriu, mai cu seamă avocatului. Consideră avocatul Malic Gheorghe că, în așa mod, a fost încălcată procedura de sesizare a instanței de judecată, părții apărătorii nefiind acordată posibilitatea de a lua cunoștință cu materialele cauzei, fiind afectat dreptul la un proces echitabil, dreptul de a lua cunoștință cu toate materialele cauzei penale, de a face cereri, de a invoca nulitatea a careva acte procedurale, de a expune o referință la rechizitoriu, anume la faza finisării urmăririi penale, și nu ulterior, aceasta deși, în principiu, pentru o pretinsă limitare a acestor drepturi, la această etapă procesuală, sunt importante o serie de condiții, care nu au fost respectate.

În particular, era necesar ca pretinsa limitare să fi fost prevăzută de lege, să fi fost una proporțională unui scop concret din cele indicate expres de articolul 54 din Constituție, că exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute și cu respectarea procedurii sau condițiilor stabilite de lege și, doar care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare interesele majore, expres legale. În speță, pretinsa cauză de utilitate publică nu a existat, nefiind respectată nici procedura stabilită de lege, de finisare a urmăririi penale, astfel încât, părții apărătorii să-i fi fost prezentate toate materialele cauzei penale. Din contra, a fost afectat dreptul și posibilitatea de a invoca nulitatea actelor procedurale și de a formula cereri, de a i se înmâna o copie a rechizitoriului, îngrădindu-se și dreptul părții apărătorii, proclamat de prevederile art. 296 alin. (6) Cod de procedură penală, de a formula și a prezenta, la timpul potrivit, adică până a trimite cauza în instanță, a referinței la rechizitoriu, care urma a fi anexată la dosar.

La caz, apărătorul inculpatului, și-a exprimat dezacordul cu faptul că, instanța, în ședință preliminară de examinare a cauzei, aplicând prevederile art. 351 alin. (6) din Codul de procedură penală, a dispus înmânarea de către procuror a unei copii de pe rechizitoriu inculpatului. În acest sens, se indică în sesizare că, cazul din speță nu se încadrează în prevederile art. 297 alin. (2) și (3) Cod de procedură penală, normă care permite trimiterea cauzei în judecată fără a se asigura dreptul învinuitului de a lua cunoștință de materialele cauzei și a primi rechizitoriul, caz valabil dacă ultimul se abține de a se prezenta pentru a lua cunoștință de materialele cauzei și, respectiv, a primi rechizitoriul. Chiar și în asemenea circumstanțe, copia de pe rechizitoriu se înmânează, în mod obligatoriu, apărătorului învinuitului, căruia i se prezintă și materialele cauzei pentru a lua cunoștință de ele, ceea ce în speță, la fel este o omisiune a procurorului.

În acest sens, apărătorul inculpatului, avocatul Malic Gheorghe, a înaintat sesizarea adresată Curții Constituționale, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și efectuarea

controlului constituționalității a prevederilor art. 351 alin. (6) Cod de procedură penală, în temeiul articolelor 4, 20, 23 și 54 din Constituția Republicii Moldova.

În ședința de judecată, apărătorul inculpatului, avocatul Malic Gheorghe, a susținut cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, solicitând sesizarea Curții Constituționale în vederea efectuării controlului constituționalității prevederilor art. 351 alin. (6) Cod de procedură penală.

În ședința de judecată, inculpatul Gonța Oleg, a susținut cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate înaintată de apărătorul său.

În ședința de judecată, reprezentantul părții vătămate, Andriuța Constantin, a solicitat respingerea sesizării privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, invocând tergiversarea examinării cauzei de către partea apărării.

În ședința de judecată, acuzatorul de stat, procurorul Juravliova Anastasia, nu s-a expus asupra temeiniciei sesizării privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, indicând că, condițiile prevăzute la art. 7 din Codul de procedură penală au fost întrunite, la caz, urmând a fi sesizată Curtea Constituțională, cu continuarea examinării cauzei penale.

Analizând argumentele invocate, studiind cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, auzind opiniile participanților la proces, instanța în fața căreia s-a solicitat sesizarea Curții Constituționale cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, constată că aceasta este întemeiată urmând a o admite, din raționamentele expuse mai jos:

Conform prevederilor art. 7 alin. (1) din Codul de procedură penală, procesul penal se desfășoară în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale prezentului cod.

Totodată, conform alin. (3) al aceluiași articol, în cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora.

În corespundere cu prevederile art. 7 alin.(3¹), la ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Potrivit alin.(3²), ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate, dezbaterile judiciare se suspendă.

În conformitate cu prevederile Hotărârii Curții Constituționale nr. 15 din 6 mai 1997 cu privire la interpretarea art.135 alin.1, lit. g) din Constituția Republicii Moldova, excepția de neconstituționalitate exprimă o legătură organică, logica între problema de constituționalitate și fondul litigiului principal. Ea poate fi invocată ca incident din inițiativa părților sau din oficiu de către instanța de judecată. Elementele principale ale excepției de neconstituționalitate sînt: necesitatea efectuării unui control de neconstituționalitate; existența raportului triunghiular între partea aflată în proces, ale cărei drepturi sau interese au fost eventual lezate printr-o normă neconstituțională, instanța de judecată, în fața căreia

se invocă neconstituționalitatea și Curtea Constituțională chemată să soluționeze excepția de neconstituționalitate; obiectul excepției de neconstituționalitate.

Se constată faptul că, în cadrul ședinței de judecată, a fost solicitată sesizarea Curții Constituționale cu privire la o problemă de constituționalitate a unei norme procesuale, astfel încât, la caz, fiind aplicabile prevederile pct. 4 a Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova și anume: *Judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții*: (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Astfel, verificarea constituționalității normei contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale.

Totodată este de remarcat că în conformitate cu art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

În această ordine de idei, instanța reține faptul că, norma vizată, și anume art. 351 alin. (6) Cod de procedură penală, poate constitui obiect al controlului constituționalității prin prisma art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția RM și pct. 82 al Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

Instanța de judecată atestă cu certitudine că, la moment nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate – art. 351 alin. (6) Cod de procedură penală.

La fel, instanța de judecată constată că, în conformitate cu pct. 82 al Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016 sesizarea înaintată întrunește condiția că normele solicitate pot fi supuse controlului constituționalității, or aceste chestiuni pot avea legătură directă sau indirectă cu soluționarea cauzei penale.

Tangența legată de soluționarea cauzei penale și relevanța verificării constituționalității normei criticate vine în contextul poziției apărătorului învinutului, avocatul Malic Gheorghe, care în procesul de examinare a cauzei penale de învinuire a lui Gonța Oleg Anatolie în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (5) Cod penal, a înaintat o cerere de încetare a procesului penal. Prin urmare, pentru a soluționa problemele impuse de art. 345-352 Cod de procedură penală, inclusiv cererea privind încetarea procesului penal, instanța urmează să aplice și aprecieze critica normei contestate.

În conformitate cu prevederile art. 7 alin. (6) Cod de procedură penală, hotărârile Curții Constituționale privind interpretarea Constituției sau privind neconstituționalitatea unor prevederi legale sânt obligatorii pentru organele de urmărire penală, instanțele de judecată și pentru persoanele participante la procesul penal.

În același sens, instanța reține că, în conformitate cu pct. 81) al Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016, în momentul acceptării excepției de neconstituționalitate, judecătorul dispune, prin încheiere, suspendarea procesului. La caz, Curtea a reținut că, suspendarea procesului până la soluționarea de către Curtea Constituțională a excepției de neconstituționalitate este necesară pentru a exclude aplicarea normelor contrare Constituției la soluționarea unei cauze.

Potrivit pct. 84 al Hotărârii sus-menționate - În cauza *Ivanciuc v. Romania* (decizia nr.18624/03) fiind invocat refuzul instanței de judecată de a sesiza Curtea Constituțională cu o excepție de neconstituționalitate, Curtea Europeană a menționat: „Este conform funcționării unui asemenea mecanism faptul că judecătorul verifică dacă poate sau trebuie să depună o cerere preliminară, asigurându-se că aceasta trebuie să fie rezolvată pentru a permite să se soluționeze litigiul pe care este chemat să-l cunoască. Acestea fiind zise, *nu este exclus ca, în unele circumstanțe, refuzul exprimat de o instanță națională, chemată să se pronunțe în ultimă*

instanță, ar putea aduce atingere principiului echității procedurii, așa cum este enunțat la articolul 6 § 1 al Convenției, în special atunci când un asemenea refuz este atins de arbitrar (Coëme și alții v. Belgia, nr. 32492/96, 32547/96, 32547/96, 32548/96, 33209/96 și 33210/96, § 114, CEDO 2000-VII și Wynen v. Belgia, nr. 32576/96, § 41, CEDO 2002-VIII)".

Curtea a reținut că, prin ignorarea excepției de neconstituționalitate și rezolvarea litigiului fără soluționarea prealabilă a excepției de către instanța de contencios constituțional, judecătorul ordinar ar dobândi prerogative improprii instanței judecătorești. Având în vedere cele menționate, orice instanță judiciară chemată să soluționeze un litigiu, în ipoteza unei îndoieli cu privire la constituționalitatea unei dispoziții, are atât puterea, cât și obligația să se adreseze Curții Constituționale.

Urmare a celor indicate, instanța găsește necesar de a admite ca fiind întemeiată cererea apărătorului inculpatului, avocatului Malic Gheorghe, prin care s-a invocat sesizarea Curții Constituționale în vederea verificării constituționalității prevederilor art. 351 alin. (6) Cod de procedură penală, în temeiul articolelor 4, 20, 23 și 54 din Constituția R. Moldova.

Prin prisma celor enunțate, instanța de judecată consideră necesar de a suspenda examinarea cauzei penale de învinuire a lui Gonța Oleg Anatolie în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (5) Cod penal, pînă la soluționarea de către instanța de jurisdicție constituțională a problemei ridicate de părți.

În temeiul celor expuse și conducîndu-se de prevederile art. 7, 342 Cod de procedură penală, art. 135 din Constituția Republicii Moldova, Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, instanța de judecată –

DISPUNE :

Se admite cererea apărătorului inculpatului, avocatul Malic Gheorghe, prin care se solicită sesizarea Curții Constituționale cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, în vederea efectuării controlului constituționalității prevederilor art. 351 alin. (6) Cod de procedură penală, în temeiul articolelor 4, 20, 23 și 54 din Constituția Republicii Moldova.

Se ridică excepția de neconstituționalitate înaintată de apărătorul inculpatului, avocatul Malic Gheorghe, pentru controlul constituționalității prevederilor art. 351 alin. (6) Cod de procedură penală, în temeiul articolelor 4, 20, 23 și 54 din Constituția Republicii Moldova.

Se suspendă examinarea cauzei penale de învinuire a lui Gonța Oleg Anatolie în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (5) Cod penal.

Se remite, conform competenței, Curții Constituționale sesizarea depusă de către apărătorul inculpatului, avocatul Malic Gheorghe, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în cadrul examinării cauzei penale de învinuire a lui Gonța Oleg Anatolie în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (5) Cod penal.

Încheierea separat nu se supune nici unei căi de atac, dar poate fi atacată odată cu fondul cauzei.

**Președintele ședinței,
Judecător**

Copia corespunde originalului:
Judecător

Aureliu Postică

Aureliu Postică